

Lyhty

Luovan työn tekijät ja yrittäjät

Opetusministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO KOMISSION EHDOTUKSESTA DIREKTIIVIKSI, JOKA KOSKEE ÄÄNITTEIDEN SUOJA-AJAN MUUTTAMISTA SEKÄ YHTEISTEOSTEN KÄSITTEEN JA SUOJA-AJAN HARMONISOINTIA (KOM(2008) 464 LOPULLINEN)

Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty) on laaja-alaisin kotimaisia taiteilijoita, tekijöitä ja sisällöntuotantoalaa edustava yhteenliittymä. Tässä lausunnossa sen jäsenjärjestöistä Forum Artis - valtakunnallisten taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö, Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry, Kopiosto ry, Suomen Musiikkikustantajat ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat AKT ry, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvonta-keskus ry sekä Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry lausuvat kunnioittaen seuraavaa:

Pidämme oikeana direktiiviehdotuksen sisältämää esitystä äänitteiden suoja-ajan jatkamiseksi nykyisestä 50 vuodesta 95 vuoteen.

Toivomme, että Suomen valtio aktiivisesti tukee sitä, jo siksi että se on Suomen kansallisten innovaatiopoliittisten linjausten mukainen parantaessaan innovatiivisen yksilön ja yrityksen mahdollisuuksia saada tuottoa henkisille ja taloudellisille investoinneilleen kehittyvillä tietoyhteiskunnan markkinoilla. Tämä linjaus näkyy esimerkiksi korkealla tasolla valmistellusta esityksestä Suomen kansalliseksi innovaatiostrategiaksi. Siinähan asetetaan mm. seuraavat tavoitteet:

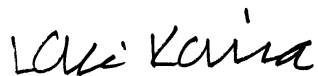
- ”Suomeen syntyy selvästi nykyistä enemmän kasvuhaluista ja kasvukykyisiä yrityksiä. Suomi on yksilöitä innovatiivisuuteen ja yrittäjyyteen kokonaisvaltaisesti kannustava elin- ja toimintaympäristö, joka tarjoaa innovatiivisille yksilöille ja yrittäjille hyvät onnistumisen edellytykset (2.2.)”
- ”Kehitetään aineettoman omaisuuden hyödyntämistä ja turvataan arverkonon aikaansaaman hyödyn kannustava jakautuminen eri tekijöille ja käyttäjille (3.2.2)”
- ”Uudistetaan aineettoman omaisuuden suojaamis- ja hyödyntämiskäytäntöjä monimuotoistuvan innovaatiotoiminnan ja globaalien toimintaympäristön tarpeita vastaavalla tavalla (3.2.2).”

Moni taiteilija osallistuu äänitteiden tekoon nykyisin varsin nuorena. Kuten direktiivin perusteluista käy ilmi, 50 vuoden suoja-aika ei useinkaan kata heidän elinaikaansa. Ei ole perusteita sille, miksi käyttöoikeuksien kauppaan perustuvalla toimialalla oikeuksien luovutuksesta saatavat ansiomahdollisuudet rajataan 50 vuoteen ja henkilökohtaiset työn tulokset muuttuvat vapaasti muiden taloudellisesti hyödynnettäväksi. Ei ole myöskään mitään perusteita sille, että näin käy äänitetuotantoon investoivalle ja liiketoiminnan riskin kantavalle yritykselle.

On syytä havaita, että suoja-ajan pidentämistä on vastustettu vain taloudellisilla perusteilla. Tämän osalta haluamme todeta seuraavaa. On totta, että yli 50-vuotiaat äänitteet ovat nykyisin uutta musiikkia edullisempia esimerkiksi TV- tai radioasemalle. Tämän osalta onkin tehtävä arvovalinta, kumpi on tärkeämpää: taiteilijoiden vanhuuden turvan suojaaminen vai sen järjestäminen, että vanha musiikki on käyttäjäyhtiöille uutta edullisempaa. 50 vuoden aikaraja luo taloudellisen perusteen käyttää vanhempia äänitteitä välittämättä siitä, mitä radioiden kuuntelijat toivoisivat tai mikä olisi kulttuurisesti perusteltua. Tämä on keinotekoinen markkinoiden käyttäytymistä ohjaava elementti, joka ei ole sen enempää kuluttajan kuin kulttuuripolitiikan edun mukaista.

On myös syytä muistaa, että suoja-ajan pidentäminen ei tuo yhtään uutta äänitettä suojan piiriin, eli muuta maksutonta maksulliseksi. Mahdollista taloudellista haittaa kärsii siten vain sellainen yhtiö, joka on laskenut liiketoimintojensa kannattavuutta sen varaan, että tulevina vuosina vapautuisi hänen hyödynnettäväkseen jotain sellaista, jonka tuottamisesta joku toinen yritys on kantanut riskin ja jotkut yksilöt panostaneet omaa ammattitaitoaan. Eurooppalaisten taiteilijoiden vanhuuden turva ja alkuperäisen tuottajayrityksen asema painavat vaakakupissa varmasti enemmän.

Helsingissä 19.9.2008

Lauri Kaira
Projektinjohtaja